

5 geografických dimenzí

1. topickou (od řeckého slova "topos" místo)
2. chórickou (od řeckého slova "choros" prostor)
3. regionickou (od latinského slova "regio" okolí)
4. kontinentální (od latinského slova "continens" - pohromadě) a
5. planetární (globální, tj. na úrovni celé krajinné sféry Země)

Geotopy

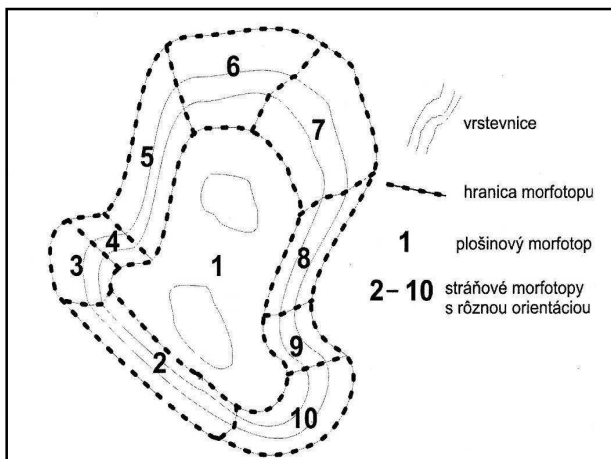
- praxe terénního výzkumu spojeného s mapováním konkrétních území ve velkých měřítkách - 1 : 10 000 a 1 : 5 000.
- jsou geograficky kvazi homogenní. Mají také stejnou dynamiku tj. soubor procesů, které tam probíhají v podobě toků či koloběhů látek, energie a informace
- je řádově od 0,5 ha až po několik km²
- je nejmenší, geograficky nedělitelná krajinná prostorová jednotka, která je určena jednotně probíhajícími látkovými a energetickými procesy

Tessera

- je výzkumný bod, resp. plocha na níž se realizuje komplexní výzkum
- "**Fácie**" je nejjednodušší přírodní terestrický komplex, na jehož celé ploše zůstává jedno litologické složení, povaha reliéfu a vodního režimu, mikroklimatu, půd a jedna biocenóza ... synonymum termínu "geotop".

Komplexní jednotky topické dimenze

- Komplexní jednotky topické dimenze se ve vertikálním směru skládají z dílčích jednotek z tzv. **parciálních topů, které jsou: morfotop, litotop, klimatop, hydrotop, pedotop, fytoptop a zootop.** Mezi nimi existuje systém vzájemných vazeb.
- Zvláštní význam má **morfotop, neboť je odečitatelný z topografické mapy** dobře ho vizuálně vnímáme v terénu a na dostatečně členitém území jeho hranice zpravidla "signalizují" hranice geotopy nebo jejich skupin.

Litotop

- **Litotyp (základní mapovací jednotka litogeografie)** představuje areál, na kterém se nacházejí horniny jednotného litologického složení z hlediska minerálního obsahu, struktury, textury a celkových fyzikálních a chemických vlastností.

4. METODY LITOGEOGRAFICKÉHO VÝZKUMU

Mgr. Monika Šulc, PhD. et PhD.

Litosféra

- její vrchní část - zemská kůra je tvořena různými genetickými a litologickými typy hornin, představuje relativně dobře prozkoumanou složku KS z geologického aspektu, základního i aplikačního
- geografický přístup donedávna absentoval
- jedna z dílčích analytických FG disciplín, litogeografie

Přehledná geologická mapa v měřítku 1 : 500 000

Obr. 10.3.1 Přehledná geologická mapa ČR v měřítku 1 : 500 000 (ČGS, 2005)

Geologické mapy předčtvrthorních útvarů pro danou oblast v měřítku 1 : 200 000

Obr. 10.3.2 Výřez z geologické mapy předčtvrthorních útvarů 1 : 200 000, oblast Jeseník (ČGS, 2005)

Základní geologické mapy v měřítku 1 : 50 000 a 1 : 25 000

Obr. 10.3.3a Geologická mapa v měřítku 1 : 50 000, Doubrava (ČGS, 2005)

Obr. 10.3.3b Geologická mapa v měřítku 1 : 25 000, Ostrava (ČGS, 2005)

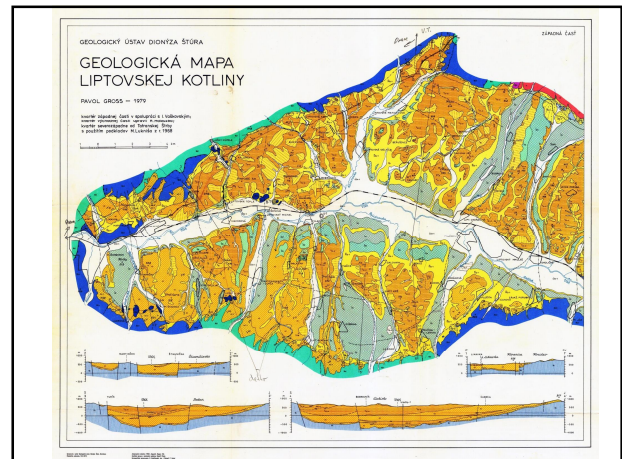
Obr. 10.3.4 Příklad průřezové kvartérení mapy (DUG, 1967)

legenda

NEKIVY	01	okulturované píštělé hlíny
KIVY	02	kvartérení hlíny
	03	společné hlíny
KIVY	04	glaciokontinentální písko písčinné střední sádkového zalesnění
	05	glaciokontinentální písko písčinné střední sádkového zalesnění
	06	bláznivá střední sádkového zalesnění
	07	hrubší písčité souvrství hlíny základní morény sádkového zalesnění
KIVY	08	glaciokontinentální písčinné postpovodňové sádkového zalesnění
	09	glaciokontinentální písčinné postpovodňové sádkového zalesnění
	10	glaciokontinentální písčinné postpovodňové sádkového zalesnění
	11	glaciokontinentální písčinné postpovodňové sádkového zalesnění
KIVY	12	fluviální bláznivá střední sádkového zalesnění střední hlíny Olavky
	13	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
	14	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
	15	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
KIVY	16	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
	17	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
KIVY	18	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
	19	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
KIVY	20	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění
	21	bláznivá střední sádkového zalesnění hlíny základní morény halštrovského zalesnění

Proč litogeografická mapa ?

- Integrální součástí FG sféry je i zemská kůra jako vrchní část litosféry
- Integrální součástí FG komplexu jsou horniny, geologický substrát, podklad
- Nejvýznamnější podklad pro ÚSES jsou o abiotických prvcích a v rámci nich o geologicko - substrátových komplexu

Inženýrskogeologická mapa

- zjednodušený model složek geologického prostředí, které jsou významné z hlediska územního plánování, projektování, výstavbě i provozu inženýrských děl, tak z hlediska ochrany před nežádoucími geologickými procesy

IG prostředí

1. **Horninové prostředí** - prostorové rozšíření, litologickým složením a strukturální uspořádání různých komplexů a typů hornin, jejich věk, geneze, IG vlastnosti
2. **Hydrogeologické poměry** - výskyt a prostorová lokalizace různých typů podzemních vod, kolísání hladin, propustnost
3. **Geomorfologické poměry** - základní tvary a charakteristiky reliéfu
4. **Geodynamické jevy** - exogenní a antropogenní: projevy říční a svahové eroze, akumulace, eolické jevy, svahové gravitační deformace, krasové jevy, atd.

Nedostatečnost IG a geol. map

- IG mapy hodnotí vlastnosti horninového prostředí z aspektu vztahu k technickým aktivitám člověka na Zemi
- geologické mapy odkryté a kvartérní geologické - kvartérní sedimenty, které jsou ve většině případů se vyznačují na mapě od minimální mocnosti 2m / deluvium /, 1m pokud jde o ostatní druhy sedimentů

Metodika tvorby LG mapy

- výběr kritérií a vyhraničení EPJ
- vytvoření souboru základních vlastností hornin
- výběr kritérií pro selekci vhodných vlastností hornin pro jednotlivé účelové mapy
- výběr a definování účelových map
- porovnání výstupů map modelovaného území konstruovaných na základě různých přístupů